

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA

Warszawa, dnia 27 lipca 2006 r.

Druk nr 133 S

SPRAWOZDANIE

KOMISJI USTAWODAWCZEJ,
KOMISJI PRAW CZŁOWIEKA I PRAWORZĄDNOŚCI

oraz

KOMISJI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I ADMINISTRACJI PAŃSTWOWEJ

o projekcie ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 133)

Marszałek Senatu w dniu 25 kwietnia 2006 r. skierował do Komisji Ustawodawczej, Komisji Praw Człowieka i Praworządności oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw w celu rozpatrzenia go w pierwszym czytaniu.

Komisje na wspólnych posiedzeniach w dniach 6 i 20 czerwca oraz 18 lipca 2006 r. rozpatrzyły w pierwszym czytaniu przedstawiony przez wnioskodawców projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw, wprowadziły do niego poprawki i wnoszą o przyjęcie przez Senat jednolitego, załączonego projektu ustawy oraz projektu uchwały w sprawie wniesienia do Sejmu tego projektu ustawy.

W załączeniu przekazujemy informację o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej.

Przewodniczący Komisji
Ustawodawczej
(-) Janusz Gałkowski

Przewodniczący Komisji
Praw Człowieka i Praworządności
(-) Zbigniew Romaszewski

Przewodniczący Komisji
Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
(-) Jerzy Szmit

projekt

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw.

Jednocześnie upoważnia senatora Dariusza Bachalskiego do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

"Art. 5. Wybory są bezpośrednie; wyborcy wybierają Prezydenta Rzeczypospolitej bezpośrednio.";

2) w art. 7 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Głosowanie w wyborach jest przeprowadzane w ciągu dwóch dni.";

3) w art. 16 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Obwodową komisję wyborczą, w składzie od 7 do 11 osób, powołuje najpóźniej w 21 dniu przed dniem wyborów wójt (burmistrz, prezydent miasta). Kandydatów do komisji zgłaszają spośród wyborców danej gminy pełnomocnicy komitetów wyborczych lub upoważnione przez nich osoby. Z urzędu w skład komisji wchodzi, jako jej członek, osoba wskazana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.";

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, ustawę z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy, ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym i ustawę z dnia 23 stycznia 2004 r. - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219.

4) po art. 27a dodaje się art. 27b w brzmieniu:

"Art. 27b. Dla osób kończących 18 lat w drugim dniu głosowania sporządza się dodatkowy spis.";

5) w rozdziale 7 po art. 48 dodaje się art. 48a w brzmieniu:

"Art. 48a. Wyborca może głosować osobiście lub przez pełnomocnika zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.";

6) art. 49 otrzymuje brzmienie:

"Art. 49. 1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.

2. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do 22.00, a przerwa następuje od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.

3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 22.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miałyby być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.";

7) art. 57 otrzymuje brzmienie:

"Art. 57. 1. Od chwili rozpoczęcia głosowania do chwili ustalenia jego wyników, z zastrzeżeniem przerwy, o której mowa w art. 49 ust. 2 i 3, w lokalu wyborczym powinny być równocześnie obecne co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca.

2. W każdym z dni głosowania w lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mają prawo być obecni, na podstawie upoważnienia wydanego zgodnie z przepisami ustawy, mężowie zaufania.";

8) po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

"Art. 58a. 1. Obwodowa komisja wyborcza po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu:

1) zapieczętowanie otwór urny;

2) ustala protokolarnie:

a) liczbę niewykorzystanych kart do głosowania,

- b) liczbę osób uprawnionych do głosowania, czyli liczbę osób ujętych w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach,
  - c) liczbę kart wydanych - na podstawie podpisów osób w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach.
2. Po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, obwodowa komisja wyborcza umieszcza w opieczetowanych pakietach odrębnie karty niewykorzystane i spis osób uprawnionych do udziału w wyborach, które wraz z urną pozostają w lokalu komisji.
  3. Po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu przeprowadzania wyborów i wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, przewodniczący komisji zamyka lokal komisji i opieczetowuje wejście do lokalu pieczęcią komisji. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) zapewnia ochronę lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu.
  4. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2, obwodowa komisja wyborcza podaje niezwłocznie do wiadomości publicznej, po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 3, przez wywieszenie protokołu, w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych, w budynku, w którym mieści się siedziba komisji; przepis art. 63 ust. 3 stosuje się odpowiednio. Wzór protokołu ustala, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza.
  5. Przed rozpoczęciem głosowania w drugim dniu obwodowa komisja wyborcza stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na wejściu do lokalu komisji, a także na pakietach z kartami do głosowania oraz ze spisem osób uprawnionych do głosowania są nienaruszone.
  6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu, w tym również zasady udzielania przez Policję pomocy wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) w celu prawidłowej ochrony tych lokali.
  7. Szczegółowy sposób wykonywania przez obwodową komisję wyborczą czynności, o których mowa w ust. 1-5, określa, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza, zapewniając poszanowanie zasad przeprowadzania wyborów oraz ochronę urny, pakietów i dokumentów związanych z wyborami.

8. Przepisy ust. 1-7 stosuje się do obwodów głosowania utworzonych na polskim statku morskim i za granicą, z tym że:

- 1) obowiązek zapewnienia ochrony lokalu komisji, o którym mowa w ust. 3, spoczywa odpowiednio na kapitanie statku i konsulu;
- 2) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania oraz obowiązki kapitana polskiego statku morskiego w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu;
- 3) minister właściwy do spraw zagranicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania oraz obowiązki konsula w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu.";

9) w art. 59 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosowania, z zastrzeżeniem art. 49 ust. 2 i 3, przerywać nie wolno. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie albo odroczenie do dnia następnego. Uchwała w tej sprawie powinna być natychmiast podana do publicznej wiadomości, przekazana okręgowej komisji wyborczej, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz przesłana Państwowej Komisji Wyborczej za pośrednictwem okręgowej komisji.";

10) w rozdziale 7 po art. 60a dodaje się art. 60b-60i w brzmieniu:

"Art. 60b. 1. Wyborca, który przez właściwy organ orzekający został zaliczony do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.³⁾), może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.

---

³⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1082, z 1998 r. Nr 99, poz. 628, Nr 106, poz. 668, Nr 137, poz. 887, Nr 156, poz. 1019, Nr 162, poz. 1118 i poz. 1126, z 1999 r. Nr 49, poz. 486, Nr 90, poz. 1001, Nr 95, poz. 1101, Nr 111, poz. 1280, z 2000 r. Nr 48, poz. 550, Nr 119, poz. 1249, z 2001 r. Nr 39, poz. 459, Nr 100, poz. 1080, Nr 125, poz. 1368, Nr 129, poz. 1444, Nr 154, poz. 1792 i 1800, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 200, poz. 1679 i 1683, Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 7, poz. 79, Nr 90, poz. 844, Nr 223, poz. 2217, Nr 228, poz. 2262, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 44, poz. 422, Nr 132, poz. 1110, Nr 163, poz. 1362, Nr 164, poz. 1366 i Nr 167, poz. 1398.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat.

Art. 60c. 1. Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa, lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Pełnomocnictwo można przyjąć od dwóch osób jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, mąż, żona, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia.

4. Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

Art. 60d. 1. Pełnomocnictwa do głosowania udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

2. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Wniosek powinien zawierać następujące dane: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania zarówno wyborcy jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo, a także wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, załącza się kopię zaświadczenia o prawie do głosowania - w wypadku gdy osoba mająca być pełnomocnikiem nie jest wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa.

4. Akt pełnomocnictwa, po sprawdzeniu, na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów, danych zawartych we wniosku, niezwłocznie sporządza się w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują udzielający pełnomocnictwa i pełnomocnik, a trzeci egzemplarz pozostaje w urzędzie gminy.

5. Pełnomocnictwo jest udzielane przez wyborcę w jego miejscu zamieszkania, wskazanym we wniosku, o którym mowa w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Pełnomocnictwo może być udzielone przez wyborcę na obszarze gminy poza jego miejscem zamieszkania, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku, o którym mowa w ust. 2.
7. Gmina prowadzi wykaz sporządzonych aktów pełnomocnictwa, w którym odnotowuje się fakt sporządzenia danego aktu.

Art. 60e. Jeżeli wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania nie spełnia ustawowych warunków, o których mowa w art. 60b, art. 60c lub art. 60d ust. 2 i 3, wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku wzywa wyborcę do usunięcia wad wniosku w terminie 3 dni. Jeżeli wad nie można usunąć albo nie zostały one usunięte w terminie wójt (burmistrz, prezydent miasta) odmawia sporządzenia aktu pełnomocnictwa. Odmowę sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wyborcy.

Art. 60f. 1. Wyborca ma prawo do cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia we właściwym urzędzie gminy, w którym sporządzono akt pełnomocnictwa lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

2. Pełnomocnictwo wygasa z mocy prawa w wypadku:

- 1) śmierci lub utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa lub pełnomocnika;
- 2) ustania przesłanek, o których mowa w art. 60c ust. 1 lub wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 60c ust. 4;
- 3) wcześniejszego głosowania osobistego przez osobę udzielającą pełnomocnictwa.

3. Wygaśnięcie pełnomocnictwa przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej stwierdza wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w dniu wyborów - obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

4. Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa odnotowuje się w spisie wyborców.

Art. 60g. 1. Do głosowania przez pełnomocnika mają odpowiednie zastosowanie, z zastrzeżeniem ust. 2-4, przepisy art. 51, art. 53 i art. 54.

2. Przed przystąpieniem do głosowania pełnomocnik okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz przedkłada akt pełnomocnictwa.

3. Obwodowa komisja wyborcza odnotowuje nazwisko i imię pełnomocnika wyborcy w spisie wyborców w rubryce "uwagi" odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono nazwisko wyborcy wraz z oznaczeniem "pełnomocnik", a akt pełnomocnictwa załącza się do spisu wyborców.

4. Pełnomocnik potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym czytelnym podpisem w rubryce spisu przeznaczony na potwierdzenie otrzymania karty do głosowania przez wyborcę udzielającego pełnomocnictwa.

5. Jeżeli pełnomocnictwo zostało cofnięte lub wygasło obwodowa komisja wyborcza odmawia wydania pełnomocnikowi karty do głosowania i zatrzymuje akt pełnomocnictwa.

Art. 60h. Czynności związane ze sporządzaniem aktu pełnomocnictwa są zadaniem zleconym gminie i są wolne od opłat.

Art. 60i. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej, określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa, wzory: wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa i aktu pełnomocnictwa, a także wzór i sposób prowadzenia oraz aktualizacji wykazu sporządzonych aktów pełnomocnictwa.";

11) w art. 76b ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Kampanii wyborczej nie można prowadzić na 24 godziny przed dniem głosowania i w dniach głosowania aż do jego zakończenia.";

12) w art. 76c dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podawania do wiadomości publicznej danych obwodowych komisji wyborczych, o których mowa w art. 58a ust. 4.".

Art. 2.

W ustawie z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

"Art. 2. Wybory do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym.";

2) w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. W skład komisji wchodzi od 7 do 11 osób, z zastrzeżeniem ust. 2a i 2b, w tym z urzędu jako członek, osoba wskazana przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych.";

3) w art. 25 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Głosowanie w wyborach przeprowadza się w ciągu dwóch dni.";

4) po art. 34 dodaje się art. 34a w brzmieniu:

"Art. 34a. Dla osób kończących 18 lat w drugim dniu głosowania sporządza się dodatkowy spis.";

5) art. 38 otrzymuje brzmienie:

"Art. 38. Spis wyborców przekazuje się w przeddzień głosowania przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej.";

6) w art. 40:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej "lokałem wyborczym", w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.";

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do 22.00, a przerwa następuje od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.";

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie

"3. O godzinie 22.00 przewodniczący komisji zarządza zakończenie głosowania. Od tej chwili mogą głosować tylko wyborcy, którzy przybyli do lokalu wyborczego przed godziną 22.00.";

---

⁴⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 34, poz. 242.

7) art. 43 otrzymuje brzmienie:

"Art. 43. 1. Od chwili rozpoczęcia głosowania, aż do jego zakończenia z zastrzeżeniem przerwy, o której mowa w art. 40 ust. 1a, w lokalu wyborczym powinno być obecnych co najmniej 3 członków obwodowej komisji wyborczej, w tym przewodniczący komisji lub jego zastępca.

2. W każdym z dni głosowania w lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mogą przebywać mężowie zaufania wyznaczeni przez pełnomocników komitetów wyborczych w trybie określonym niniejszą ustawą.";

8) po art. 43 dodaje się art. 43a w brzmieniu:

"Art. 43a. Wyborca może głosować osobiście lub przez pełnomocnika zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.";

9) po art. 45 dodaje się art. 45a w brzmieniu:

"Art. 45a. 1. Obwodowa komisja wyborcza po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu:

- 1) zapieczętowanie otwór urny;
- 2) ustala protokolarnie:
  - a) liczbę niewykorzystanych kart do głosowania,
  - b) liczbę osób uprawnionych do głosowania, czyli liczbę osób ujętych w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach,
  - c) liczbę kart wydanych - na podstawie podpisów osób w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach.

2. Po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, obwodowa komisja wyborcza umieszcza w opieczętowanych pakietach odrębnie karty niewykorzystane i spis osób uprawnionych do udziału w wyborach, które wraz z urną pozostają w lokalu komisji.

3. Po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu przeprowadzania wyborów i wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, przewodniczący komisji zamyka lokal komisji i opieczętowanie wejście do lokalu pieczęcią komisji. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) zapewnia ochronę lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu.

4. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt. 2, obwodowa komisja wyborcza podaje niezwłocznie do wiadomości publicznej, po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 3, przez wywieszenie protokołu, w miejscu łatwo dostępnym dla zainteresowanych, w budynku, w którym mieści się siedziba komisji; przepis

art. 54 ust. 4 stosuje się odpowiednio. Wzór protokołu ustala, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza.

5. Przed rozpoczęciem głosowania w drugim dniu obwodowa komisja wyborcza stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na wejściu do lokalu komisji, a także na pakietach z kartami do głosowania oraz ze spisem osób uprawnionych do głosowania są nienaruszone.
6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu, w tym również zasady udzielania przez Policję pomocy wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) w celu prawidłowej ochrony tych lokali.
7. Szczegółowy sposób wykonywania przez komisję obwodową czynności, o których mowa w ust. 1-5, określa, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza, zapewniając poszanowanie zasad przeprowadzania wyborów oraz ochronę urny, pakietów i dokumentów związanych z wyborami.";

10) po art. 46 dodaje się art. 46a-46h w brzmieniu:

"Art. 46a. 1. Wyborca, który przez właściwy organ orzekający został zaliczony do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.), może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat.

Art. 46b. 1. Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby, z zastrzeżeniem ust.

3.

3. Pełnomocnictwo można przyjąć od dwóch osób jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia.

4. Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

- Art. 46c. 1. Pełnomocnictwa do głosowania udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.
2. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Wniosek powinien zawierać następujące dane: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania zarówno wyborcy jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo, a także wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo.
3. Akt pełnomocnictwa, po sprawdzeniu, na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów, danych zawartych we wniosku, niezwłocznie sporządza się w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują udzielający pełnomocnictwa i pełnomocnik, a trzeci egzemplarz pozostaje w urzędzie gminy.
4. Pełnomocnictwo jest udzielane przez wyborcę w jego miejscu zamieszkania, wskazanym we wniosku, o którym mowa w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. Pełnomocnictwo może być udzielone przez wyborcę na obszarze gminy poza jego miejscem zamieszkania, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku, o którym mowa w ust. 2.
6. Gmina prowadzi wykaz sporządzonych aktów pełnomocnictwa, w którym odnotowuje się fakt sporządzenia danego aktu.

Art. 46d. Jeżeli wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania nie spełnia ustawowych warunków, o których mowa w art. 46a, art. 46b lub art. 46c ust. 2, wójt (burmistrz, prezydent miasta) w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku wzywa wyborcę do usunięcia wad wniosku w terminie 3 dni. Jeżeli wad nie można usunąć albo nie zostały one usunięte w terminie wójt (burmistrz, prezydent miasta) odmawia sporządzenia aktu pełnomocnictwa. Odmowę sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wyborcy.

Art. 46e. 1. Wyborca ma prawo do cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego oświadczenia we

właściwym urzędzie gminy, w którym sporządzono akt pełnomocnictwa lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

2. Pełnomocnictwo wygasa z mocy prawa w wypadku:

- 1) śmierci lub utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa lub pełnomocnika;
- 2) ustania przesłanki, o której mowa w art. 46b ust. 1 lub wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 46b ust. 4;
- 3) wcześniejszego głosowania osobistego przez osobę udzielającą pełnomocnictwa.

3. Wygaśnięcie pełnomocnictwa przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej stwierdza wójt (burmistrz, prezydent miasta), a w dniu wyborów — obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

4. Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa odnotowuje się w spisie wyborców.

Art. 46f. 1. Do głosowania przez pełnomocnika mają odpowiednie zastosowanie, z zastrzeżeniem ust. 2-4, przepisy art. 44 ust. 2, art. 45 i art. 46.

2. Przed przystąpieniem do głosowania pełnomocnik okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz przedkłada akt pełnomocnictwa.

3. Obwodowa komisja wyborcza odnotowuje nazwisko i imię pełnomocnika wyborcy w spisie wyborców w rubryce "uwagi" odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono nazwisko wyborcy wraz z oznaczeniem "pełnomocnik", a akt pełnomocnictwa załącza się do spisu wyborców.

4. Pełnomocnik potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym czytelnym podpisem w rubryce spisu przeznaczonej na potwierdzenie otrzymania karty do głosowania przez wyborcę udzielającego pełnomocnictwa.

5. Jeżeli pełnomocnictwo zostało cofnięte lub wygasło obwodowa komisja wyborcza odmawia wydania pełnomocnikowi karty do głosowania i zatrzymuje akt pełnomocnictwa.

Art. 46g. Czynności związane ze sporządzaniem aktu pełnomocnictwa są zadaniem zleconym gminie i są wolne od opłat.

Art. 46h. Minister właściwy do spraw administracji publicznej na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa, wzory: wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa i aktu pełnomocnictwa, a także wzór i sposób prowadzenia oraz aktualizacji wykazu sporządzonych aktów pełnomocnictwa.";

11) w art. 47 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosowania, z zastrzeżeniem art. 40 ust. 1a, nie wolno przerywać. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie albo odroczenie do dnia następnego. Uchwała w tej sprawie powinna być natychmiast podana do publicznej wiadomości, i przesłana terytorialnej komisji wyborczej, wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) oraz komisarzowi wyborczemu.";

12) w art. 64f w ust. 8, w art. 83e w ust. 3 w pkt 1 i 2, w art. 83g, w art. 84 w ust. 8, w art. 87, w art. 88 w ust. 1, w art. 90 w ust. 1 i 2, w art. 98 w ust. 2 w pkt 1 i 2, w art. 100 w ust. 1 w pkt 1 i 2, w art. 117 w ust. 1, w art. 118 w ust. 1, w art. 122 w ust. 1, w art. 123 w ust. 1, w art. 140 w ust. 1, w art. 165 w ust. 1, w art. 192 w ust. 1 i w art. 194 w ust. 1 wyraz "20.000" zastępuje się wyrazem "40.000";

13) w art. 65 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania.";

14) w art. 69 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podawania do wiadomości publicznej danych obwodowych komisji wyborczych, o których mowa w art. 45a ust. 4.".

Art. 3.

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 oraz z 2005 r. Nr 140, poz. 1173.

1) uchyla się art. 2;

2) art. 3 otrzymuje brzmienie:

"Art. 3. Wybory do Sejmu i Senatu odbywają się łącznie. Wybory wyznacza się na dzień wolny od pracy. Głosowanie w wyborach przeprowadza się w ciągu dwóch dni.";

3) w art. 17:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

"7. Jeden egzemplarz spisu wyborców przekazuje się w przeddzień głosowania przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej.",

b) po ust. 7 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:

"8. Dla osób kończących 18 lat w drugim dniu głosowania sporządza się dodatkowy spis.";

4) w rozdziale 8 po art. 58 dodaje się art. 58a w brzmieniu:

"Art. 58a. Wyborca może głosować osobiście lub przez pełnomocnika zgodnie z przepisami niniejszej ustawy.";

5) w art. 59:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej "lokałem wyborczym", w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.",

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do 22.00, a przerwa następuje od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.",

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

"2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 22.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miałyby być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.

3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach i zakładach pomocy społecznej może się rozpocząć później niż o godzinie określonej w ust. 1a. W wypadku oddania głosu przez wszystkich wyborców głosowanie może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1a.

Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala lub zakładu pomocy społecznej, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.";

6) w art. 61:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do jego zakończenia z zastrzeżeniem przerwy, o której mowa w art. 59 ust. 1a i 2, w lokalu wyborczym muszą być równocześnie obecne co najmniej 3 osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej, przy czym jedną z nich powinien być przewodniczący komisji lub jego zastępca.";

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

"4. W każdym z dni głosowania w lokalu wyborczym podczas wszystkich czynności obwodowej komisji wyborczej mają prawo być obecni, na podstawie zaświadczenia wydanego zgodnie z przepisami ustawy, mężowie zaufania.";

7) po art. 63 dodaje się art. 63a w brzmieniu:

"Art. 63a. 1. Obwodowa komisja wyborcza po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu:

1) zabezpiecza otwór urny;

2) ustala protokolarnie:

a) liczbę niewykorzystanych kart do głosowania,

b) liczbę osób uprawnionych do głosowania, czyli liczbę osób ujętych w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach,

c) liczbę kart wydanych - na podstawie podpisów osób w spisie osób uprawnionych do udziału w wyborach.

2. Po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1, obwodowa komisja wyborcza umieszcza w zabezpieczonych pakietach odrębnie karty niewykorzystane i spis osób uprawnionych do udziału w wyborach, które wraz z urną pozostają w lokalu komisji.

3. Po zakończeniu głosowania w pierwszym dniu przeprowadzania wyborów i wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, przewodniczący komisji zamyka lokal komisji i zabezpiecza wejście do lokalu pieczęcią komisji. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta) zapewnia ochronę lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu.

4. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt. 2, obwodowa komisja wyborcza podaje niezwłocznie do wiadomości publicznej, po wykonaniu czynności, o których mowa w ust. 3, przez wywieszenie protokołu, w miejscu łatwo dostępnym dla

zainteresowanych, w budynku, w którym mieści się siedziba komisji; przepis art. 73 ust. 5 stosuje się odpowiednio. Wzór protokołu ustala, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza.

5. Przed rozpoczęciem głosowania w drugim dniu obwodowa komisja wyborcza stwierdza protokolarnie, czy pieczęcie na wejściu do lokalu komisji, a także na pakietach z kartami do głosowania oraz ze spisem osób uprawnionych do głosowania są nienaruszone.
6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu, w tym również zasady udzielania przez Policję pomocy wójtom, burmistrzom (prezydentom miast) w celu prawidłowej ochrony tych lokali.
7. Szczegółowy sposób wykonywania przez obwodową komisję wyborczą czynności, o których mowa w ust. 1-5, określa, w drodze uchwały, Państwowa Komisja Wyborcza, zapewniając poszanowanie zasad przeprowadzania wyborów oraz ochronę urny, pakietów i dokumentów związanych z wyborami.
8. Przepisy ust. 1-7 stosuje się do obwodów głosowania utworzonych na polskim statku morskim i za granicą, z tym że:
  - 1) obowiązek zapewnienia ochrony lokalu komisji, o którym mowa w ust. 3, spoczywa odpowiednio na kapitanie statku i konsulu;
  - 2) minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania oraz obowiązki kapitana polskiego statku morskiego w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu;
  - 3) minister właściwy do spraw zagranicznych, po porozumieniu z Państwową Komisją Wyborczą, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania oraz obowiązki konsula w zakresie ochrony lokalu komisji w czasie przerwy w głosowaniu.";

8) w art. 64 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosowania z zastrzeżeniem art. 59 ust. 1a i 2, nie wolno przerywać. Gdyby wskutek nadzwyczajnych wydarzeń głosowanie było przejściowo uniemożliwione, obwodowa komisja wyborcza może zarządzić jego przerwanie, przedłużenie albo odroczenie do dnia następnego. Uchwała w tej sprawie powinna być natychmiast podana do wiadomości publicznej, przekazana okręgowej komisji wyborczej, wójtowi lub

burmistrzowi (prezydentowi miasta) oraz przesłana Państwowej Komisji Wyborczej za pośrednictwem okręgowej komisji.";

9) w art. 67:

a) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) osobę skreśloną ze spisu dla danego obwodu głosowania w związku z umieszczeniem w spisie wyborców w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej, o którym mowa w art. 20 ust. 1, jeżeli udokumentuje, iż opuściła szpital lub zakład pomocy społecznej w przeddzień głosowania.",

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio w wypadku przybycia wyborcy do szpitala lub zakładu pomocy społecznej w przeddzień głosowania."";

10) w rozdziale 8 po art. 69 dodaje się art. 69a-69h w brzmieniu:

"Art. 69a. 1. Wyborca, który przez właściwy organ orzekający został zaliczony do osób o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, z uwzględnieniem art. 62 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.) , może udzielić pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu w wyborach.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do wyborcy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 75 lat.

Art. 69b. 1. Pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Pełnomocnictwo można przyjąć tylko od jednej osoby, z zastrzeżeniem ust. 3.

3. Pełnomocnictwo można przyjąć od dwóch osób jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia.

4. Pełnomocnikiem nie może być osoba wchodząca w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

Art. 69c. 1. Pełnomocnictwa do głosowania udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta) lub przed innym pracownikiem urzędu gminy upoważnionym przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) do sporządzania aktów pełnomocnictwa do głosowania.

2. Akt pełnomocnictwa do głosowania sporządza się na wniosek wyborcy, wniesiony do wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) gminy, w której wyborca jest wpisany do rejestru wyborców, najpóźniej w 10 dniu przed dniem wyborów. Wniosek powinien zawierać następujące dane: nazwisko i imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer ewidencyjny PESEL oraz adres zamieszkania zarówno wyborcy jak i osoby, której ma być udzielone pełnomocnictwo, a także wyraźne oznaczenie wyborów, których dotyczy pełnomocnictwo.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, załącza się kopię zaświadczenia o prawie do głosowania - w wypadku gdy osoba mająca być pełnomocnikiem nie jest wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa.
4. Akt pełnomocnictwa, po sprawdzeniu, na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów, danych zawartych we wniosku, niezwłocznie sporządza się w trzech egzemplarzach, z których po jednym otrzymują udzielający pełnomocnictwa i pełnomocnik, a trzeci egzemplarz pozostaje w urzędzie gminy.
5. Pełnomocnictwo jest udzielane przez wyborcę w jego miejscu zamieszkania, wskazanym we wniosku, o którym mowa w ust. 2, z zastrzeżeniem ust. 6.
6. Pełnomocnictwo może być udzielone przez wyborcę na obszarze gminy poza miejscem jego zamieszkania, jeżeli wyborca zwróci się o to we wniosku, o którym mowa w ust. 2.
7. Gmina prowadzi wykaz sporządzonych aktów pełnomocnictwa, w którym odnotowuje się fakt sporządzenia danego aktu.

Art. 69d. Jeżeli wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do głosowania nie spełnia ustawowych warunków, o których mowa w art. 69a, art. 69b lub art. 69c ust. 2 i 3, wójt lub burmistrz (prezydent miasta) w terminie 3 dni od dnia otrzymania wniosku wzywa wyborcę do usunięcia wad wniosku w terminie 3 dni. Jeżeli wad nie można usunąć albo nie zostały one usunięte w terminie wójt lub burmistrz (prezydent miasta) odmawia sporządzenia aktu pełnomocnictwa. Odmowę sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania, wraz z uzasadnieniem, doręcza się niezwłocznie wyborcy.

Art. 69e. 1. Wyborca ma prawo do cofnięcia udzielonego pełnomocnictwa do głosowania w jego imieniu. Cofnięcie pełnomocnictwa następuje przez złożenie najpóźniej na 2 dni przed dniem wyborów stosownego

oświadczenia we właściwym urzędzie gminy, w którym sporządzono akt pełnomocnictwa lub doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

2. Pełnomocnictwo wygasa z mocy prawa w wypadku:

- 1) śmierci lub utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa lub pełnomocnika;
- 2) ustania przesłanek, o których mowa w art. 69b ust. 1 lub wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 69b ust. 4;
- 3) wcześniejszego głosowania osobistego przez osobę udzielającą pełnomocnictwa.

3. Wygaśnięcie pełnomocnictwa przed przekazaniem spisu wyborców przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej stwierdza wójt lub burmistrz (prezydent miasta), a w dniu wyborów — obwodowa komisja wyborcza właściwa dla obwodu głosowania osoby udzielającej pełnomocnictwa.

4. Fakt cofnięcia lub wygaśnięcia pełnomocnictwa odnotowuje się w spisie wyborców.

Art. 69f. 1. Do głosowania przez pełnomocnika mają zastosowanie, z zastrzeżeniem ust. 2-4, przepisy art. 68 ust. 2, 4 i 5 oraz art. 69.

2. Przed przystąpieniem do głosowania pełnomocnik okazuje obwodowej komisji wyborczej dokument umożliwiający stwierdzenie jego tożsamości oraz przedkłada akt pełnomocnictwa.

3. Obwodowa komisja wyborcza odnotowuje nazwisko i imię pełnomocnika wyborcy w spisie wyborców w rubryce "uwagi" odpowiadającej pozycji, pod którą umieszczono nazwisko wyborcy wraz z oznaczeniem "pełnomocnik", a akt pełnomocnictwa załącza się do spisu wyborców.

4. Pełnomocnik potwierdza otrzymanie karty do głosowania własnym czytelnym podpisem w rubryce spisu przeznaczonej na potwierdzenie otrzymania karty do głosowania przez wyborcę udzielającego pełnomocnictwa.

5. Jeżeli pełnomocnictwo zostało cofnięte lub wygasło obwodowa komisja wyborcza odmawia wydania pełnomocnikowi karty do głosowania i zatrzymuje akt pełnomocnictwa.

Art. 69g. Czynności związane ze sporządzaniem aktu pełnomocnictwa są zadaniem zleconym gminie i są wolne od opłat.

Art. 69h. Minister właściwy do spraw administracji publicznej na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa, wzory: wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa i aktu pełnomocnictwa, a także wzór i sposób prowadzenia oraz aktualizacji wykazu sporządzonych aktów pełnomocnictwa.";

11) w art. 85 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania.";

12) w art. 86 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

"2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podawania do wiadomości publicznej danych obwodowych komisji wyborczych, o których mowa w art. 63a ust. 4."

Art. 4.

W ustawie z dnia 15 marca 2002 r. o ustroju miasta stołecznego Warszawy (Dz. U. z 2002 r. Nr 41, poz. 361 i Nr 127, poz. 1087) w art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

"2. Do wyborów do rady dzielnicy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 z późn. zm.⁶) dotyczące wyboru radnych do rady gminy liczącej więcej niż 40.000 mieszkańców, z tym że komitetom wyborczym zgłaszającym kandydatów do rady dzielnicy nie przysługuje prawo do bezpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych w publicznym radiu i publicznej telewizji z tytułu tego zgłoszenia."

Art. 5.

W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507 i Nr 85, poz. 782) w art. 5:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Głosować można osobiście lub przez pełnomocnika.";

2) ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

---

⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457 oraz z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 34, poz. 242.

"4. Jeżeli głosowanie w referendum przeprowadza się w ciągu dwóch dni, głosowanie odbywa się każdego z tych dni bez przerwy od godziny 8.00 do 22.00, a przerwa następuje od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.

5. Do trybu przeprowadzenia głosowania, w tym głosowania przez pełnomocnika, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 z późn. zm.⁷⁾);";

3) dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

"6. Minister właściwy do spraw administracji publicznej na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej określa, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb postępowania w sprawie sporządzenia aktu pełnomocnictwa, wzory: wniosku o sporządzenie aktu pełnomocnictwa i aktu pełnomocnictwa, a także wzór i sposób prowadzenia oraz aktualizacji wykazu sporządzonych aktów pełnomocnictwa."

Art. 6.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 otrzymuje brzmienie:

"Art. 2. Wybory są wolne, powszechne, bezpośrednie, proporcjonalne oraz przeprowadzane w głosowaniu tajnym.";

2) w art. 10 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

"3. Głosowanie w wyborach przeprowadza się w ciągu dwóch dni.";

3) w art. 33:

a) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

"6. Jeden egzemplarz spisu wyborców przekazuje się w przeddzień głosowania przewodniczącemu właściwej obwodowej komisji wyborczej."

b) po ust. 6 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

"7. Dla osób kończących 18 lat w drugim dniu głosowania sporządza się dodatkowy spis.";

4) w art. 73 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

---

⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 74, poz. 786 i Nr 154, poz. 1802, z 2002 r. Nr 14, poz. 128, Nr 113, poz. 984, Nr 127, poz. 1089 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 oraz z 2005 r. Nr 140, poz. 1173.

- "1. Kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia postanowienia Prezydenta Rzeczypospolitej o zarządzeniu wyborów i ulega zakończeniu na 24 godziny przed dniem głosowania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.";
- 5) w art. 77 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
- "2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podawania do wiadomości publicznej danych obwodowych komisji wyborczych, o których mowa w art. 63a ust. 4 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu.".
- 6) w art. 106:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- "1. Głosowanie odbywa się w lokalu obwodowej komisji wyborczej, zwanym dalej "lokałem wyborczym", w ciągu dwóch dni. Termin głosowania określa się na dzień wolny od pracy oraz dzień go poprzedzający.",
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- "1a. Głosowanie odbywa się każdego z dni, o których mowa w ust. 1, bez przerwy od godziny 8.00 do 22.00, a przerwa następuje od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia.",
- c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
- "2. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych lub aresztach śledczych może zakończyć się wcześniej niż o godzinie określonej w ust. 1a. Skrócenie czasu głosowania zarządza obwodowa komisja wyborcza, po porozumieniu z kierownikiem szpitala, zakładu pomocy społecznej, zakładu karnego lub aresztu śledczego, powiadamiając o tym wyborców, wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) oraz właściwą okręgową komisję wyborczą.
3. Głosowanie w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich oraz za granicą odbywa się w ciągu dwóch dni, każdego dnia od godziny 8.00 do 22.00 czasu miejscowego, z przerwą od godziny 22.00 pierwszego dnia do godziny 8.00 drugiego dnia. Jeżeli głosowanie miało być zakończone w dniu następnym po drugim dniu głosowania w kraju, głosowanie rozpoczyna się w dniu poprzedzającym pierwszy dzień głosowania w kraju.";
- 7) w art. 108:
- a) w ust. 1 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:
- "Głosować można osobiście lub przez pełnomocnika.",
- b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

"3) wyborcę skreślonego ze spisu dla danego obwodu głosowania w związku z umieszczeniem w spisie wyborców w szpitalu lub zakładzie pomocy społecznej, jeżeli udokumentuje, że opuścił szpital lub zakład pomocy społecznej w przeddzień głosowania;"

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Przepis ust. 2 stosuje się również w przypadku przybycia wyborcy do szpitala lub zakładu pomocy społecznej w przeddzień głosowania.";

8) art. 109 otrzymuje brzmienie:

"Art. 109. 1. Do przebiegu głosowania, w tym głosowania przez pełnomocnika, stosuje się odpowiednio przepisy art. 61-66, art. 69 i art. 69a – 69h Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Wniosek, o którym mowa w art. 69c ust. 2 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu, dotyczący obywatela Unii Europejskiej niebędącego obywatelem polskim, zamiast numeru ewidencyjnego PESEL tej osoby powinien zawierać numer paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość."

Art. 7.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Jednym z większych problemów polskiej demokracji, na który zwracają uwagę zarówno socjologowie, jak i przedstawiciele Państwowej Komisji Wyborczej, jest systematycznie spadająca frekwencja w wyborach. O potrzebie zmiany tej tendencji mówią przedstawiciele partii politycznych, organizacji pozarządowych itp. Przy analizie przyczyn wskazuje się m. in. na niemożliwość uczestniczenia w wyborach przez niektóre grupy wyborców z powodu choroby czy podeszłego wieku, przyczyną absencji jest też często niedogodny czas głosowania – społeczeństwo staje się coraz bardziej mobilne, niedziela jest dniem szczególnie sprzyjającym wyjazdom poza miejsce zamieszkania. Ponadto dla wielu wyborców jest to dzień pracy. Dlatego proponujemy rozwiązania zmierzające do podniesienia frekwencji wyborczej i umożliwienia pełniejszej realizacji zagwarantowanego Konstytucją czynnego prawa wyborczego. Proponowane zmiany w ordynacjach wyborczych polegają na wprowadzeniu instytucji pełnomocnika wyborczego, wydłużeniu głosowania w każdym wyborach do dwóch dni oraz zmiany jego godzin. Kolejnym proponowanym rozwiązaniem jest wprowadzenie wyborów większościowych w gminach liczących od 20.000 do 40.000 mieszkańców.

Stan obecny

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym, w wyborach i referendach obowiązuje zasada osobistego głosowania wyborcy w lokalu wyborczym. Rozwiązanie takie powoduje ogromne trudności dla osób, które z powodu choroby, niepełnosprawności, bądź też wieku, nie są w stanie dotrzeć ze swoich domów do siedziby obwodowej komisji wyborczej. W wielu przypadkach regulacja ta w praktyce uniemożliwia im oddanie głosu, bowiem transport, o ile w ogóle jest możliwy, stanowi znaczne obciążenie, a nawet zagrożenie dla zdrowia. Osoby takie, zachowując formalnie pełnię praw obywatelskich, są więc w przeważającej większości de facto wyłączone z możliwości uczestniczenia w wyborach. Pogłębia to ich poczucie alienacji w społeczeństwie i rodzi uzasadnioną frustrację, która znajduje jedynie niewielkie odzwierciedlenie w protestach wyborczych.

Regulacja wprowadzająca alternatywny sposób udziału w głosowaniu dla tej grupy wyborców jest koniecznym uzupełnieniem obowiązujących przepisów prawa wyborczego. Ustawy te, co należy wyraźnie zaznaczyć, przewidują już pewne udogodnienia dla osób chorych i starszych (m. in. ustawa - Ordynacja wyborcza do Sejmu RP i do Senatu RP). Obejmują one jednakże jedynie pacjentów szpitali i pensjonariuszy zakładów pomocy społecznej. Przewidują, iż możliwe jest utworzenie dla nich osobnych obwodów głosowania, a także zastosowanie urny pomocniczej, z którą członkowie komisji udają się do łóżek wyborców. Osób niepełnosprawnych dotyczą natomiast zapisy o przystosowaniu części lokali wyborczych do ich potrzeb, umożliwieniu głosowania w takim lokalu, a także o pomocy, jaką na ich prośbę udzielają inni wyborcy.

Wykorzystując niezaprzeczną intencję prawodawcy uwzględnienia specyficznego statusu i potrzeb tej części wyborców, konieczne jest przedstawienie instytucji, która stanowi kontynuację i rozwinięcie tych korzystnych rozwiązań.

Zgodnie z obowiązującymi ustawami wyborczymi głosowanie w wyborach przeprowadzane jest jednego dnia, w godzinach od 6.00 do 20.00, z wyjątkiem wyborów do Parlamentu Europejskiego (od 8.00 do 22.00). Głosowanie w referendum ogólnokrajowym odbywa się w ciągu jednego albo dwóch dni, w godzinach od 6.00 do 22.00.

Proponowane rozwiązania

Proponujemy, aby do prawa wyborczego wprowadzić przepisy umożliwiające zastosowanie w wyborach i referendach **instytucji pełnomocnika**. Możliwość jego ustanawiania przewidywana jest dla ograniczonego kręgu wyborców - wyborców niepełnosprawnych z orzeczoną przez właściwy organ niepełnosprawnością w stopniu znacznym bądź umiarkowanym, a także wszystkich wyborców, którzy najpóźniej w dniu głosowania ukończyli 75 rok życia. Pełnomocnik działałby zgodnie z aktem pełnomocnictwa i w jego zakresie. W imieniu wyborcy i wyrażając jego wolę, udawałby się do lokalu wyborczego, pobierał kartę (karty) do głosowania i głosował.

Pełnomocnikiem wyborczym może zostać każda osoba wpisana do rejestru wyborczego w tej samej gminie co wyborca udzielający pełnomocnictwa lub posiadająca zaświadczenie o prawie do głosowania. Nie mogą być pełnomocnikami osoby wchodzące w skład obwodowej komisji wyborczej właściwej dla obwodu głosowania wyborcy udzielającego pełnomocnictwa.

Pełnomocnik może przyjąć pełnomocnictwo tylko od jednego wyborcy. Można je przyjąć od dwóch osób tylko wówczas, jeżeli co najmniej jedną z nich jest członek rodziny pełnomocnika (wstępny, małżonek, zstępny, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku przysposobienia).

Wyborca, który spełnia ustawowe przesłanki i pragnie ustanowić pełnomocnika, zgłasza wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa do właściwego urzędu gminy. Wniosek powinien zawierać następujące dane: nazwisko, imię (imiona), imię ojca, datę urodzenia, numer PESEL oraz adres zamieszkania wyborcy i osoby, której chce udzielić pełnomocnictwa. Do wniosku dołącza się zaświadczenie o prawie do głosowania - w wypadku gdy osoba mająca być pełnomocnikiem nie jest wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co udzielający pełnomocnictwa. W wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw pełnomocnikiem może być tylko osoba wpisana do rejestru wyborców w tej samej gminie, co wyborca, gdyż tylko takiej osobie przysługuje czynne prawo wyborcze a Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nie przewiduje zaświadczeń o prawie do głosowania.

Wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa powinien zostać zgłoszony nie później niż w 10 dniu przed dniem wyborów.

Pełnomocnictwa udziela się przed wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), bądź innym urzędnikiem gminy upoważnionym przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) z zasady w miejscu zamieszkania wyborcy udzielającego pełnomocnictwa. Dopuszcza się również, na wniosek wyborcy, udzielenie pełnomocnictwa w innym dogodnym dla niego miejscu na terenie gminy.

Po sprawdzeniu danych zawartych we wniosku, urzędnik sporządza akt pełnomocnictwa w trzech egzemplarzach. Po jednym otrzymuje wyborca ustanawiający pełnomocnictwo,

pełnomocnik, natomiast trzeci zostaje złożony w urzędzie gminy. Fakt udzielenia pełnomocnictwa odnotowuje się w wykazie sporządzanych aktów pełnomocnictwa prowadzonym w urzędzie gminy.

W przypadku, jeżeli wniosek o sporządzenie aktu pełnomocnictwa nie spełnia wszystkich wymaganych warunków, wójt (burmistrz, prezydent miasta) wzywa wyborcę w terminie 3 dni od otrzymania wniosku do uzupełnienia braków. Jeżeli osoba mająca udzielić pełnomocnictwa tego nie uczyni lub braków nie da się usunąć, odmawia się sporządzenia aktu pełnomocnictwa. Zawiadomienie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wraz z uzasadnieniem jest dostarczane niezwłocznie wnioskodawcy.

Wzór wniosku, wzór aktu pełnomocnictwa, a także szczegółowy tryb postępowania przy jego sporządzaniu, zostanie sporządzony na wniosek Państwowej Komisji Wyborczej w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw administracji. To samo dotyczy sposobu prowadzenia wykazu sporządzonych aktów pełnomocnictwa.

Wszystkie czynności związane ze sporządzeniem aktu pełnomocnictwa do głosowania są zadaniami zleconymi gminie i są wolne od opłat.

Pełnomocnictwo może być cofnięte poprzez złożenie (przekazanie) oświadczenia osoby, która je udzieliła we właściwym urzędzie gminy (miasta) najpóźniej na dwa dni przed dniem wyborów, a także poprzez doręczenie takiego oświadczenia właściwej obwodowej komisji wyborczej w dniu głosowania.

Z mocy prawa pełnomocnictwo wygasa w przypadku śmierci lub utraty prawa wybierania przez udzielającego pełnomocnictwa, bądź pełnomocnika, a także jeżeli wcześniej osoba udzielająca pełnomocnictwa głosowała osobiście. Nieważność pełnomocnictwa stwierdza właściwy wójt lub burmistrz (prezydent miasta), a w dniu wyborów – właściwa obwodowa komisja wyborcza.

W dniu głosowania pełnomocnik udaje się do lokalu wyborczego właściwego dla wyborcy udzielającego pełnomocnictwa. Przedkłada obwodowej komisji wyborczej kopię pełnomocnictwa, które jest dołączane do spisu wyborców, a następnie potwierdzając swoim podpisem pobiera w imieniu wyborcy, który udzielił pełnomocnictwa kartę do głosowania. W spisie wyborców imię i nazwisko pełnomocnika wyborczego umieszcza się w rubryce – uwagi, w pozycji odpowiadającej nazwisku osoby udzielającej pełnomocnictwa.

Proponujemy wprowadzenie zasady dwudniowego głosowania w wyborach parlamentarnych, prezydenckich, samorządowych i do Parlamentu Europejskiego, w godzinach od 8.00 do 22.00. Wydłużenie głosowania pozytywnie wpływa na frekwencję wyborczą, czego dowodem było dwudniowe referendum akcesyjne. Proponowane przesunięcie godzin głosowania na godziny większej aktywności społeczeństwa w dzień wolny od pracy i dzień poprzedzający również wydaje się elementem sprzyjającym podjęciu decyzji o udziale w wyborach.

Zwiększeniu frekwencji wyborczej w wyborach samorządowych ma także m. in. służyć wprowadzenie wyborów większościowych do rad gmin w gminach liczących od 20.000 do 40.000 mieszkańców. Jest oczywiste, że samorząd w niewielkich gminach i w dużych aglomeracjach pełni zupełnie inne funkcje społeczne. Ten różnorodny charakter

bardzo wyraźnie ujawnia się w statystyce dotyczącej frekwencji wyborczej. W gminach do 40.000 mieszkańców sięga ona 50%, podczas gdy w gminach większych nie przekracza 35%. Wskazuje to bardzo wyraźnie na dużo większe zainteresowanie małych gmin życiem samorządowym. O ile wybory w dużych gminach powinny pozostać wyborami proporcjonalnymi, w których poszczególne komitety wyborcze przedstawiają swoje programy i opcje polityczne, to dla małych gmin, dużo bardziej zintegrowanych, zasadniczą rolę odgrywa autorytet, uczciwość czy postawa kandydata. Powinno to być uszanowane w ordynacji wyborczej.

Koszty

Wejście w życie ustawy pociągnie za sobą obciążenie budżetu państwa związane z dodatkowym dniem głosowania. Biorąc pod uwagę wzrost kosztów referendum akcesyjnego spowodowany wydłużeniem głosowania do dwóch dni, należy szacować, iż skutkiem wprowadzenia proponowanego rozwiązania będzie około 30% wzrost kosztu wyborów.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Zakres konsultacji

Projekt został opracowany we współpracy z Instytutem Spraw Publicznych, w oparciu o przeprowadzone przez Instytut konsultacje społeczne w zakresie przedmiotu nowelizacji oraz wyniki badań prowadzonych przez pracownię badań społecznych dotyczące przyczyn absencji wyborczej. W posiedzeniach komisji senackich brali udział przedstawiciele Instytutu Spraw Publicznych, Krajowego Biura Wyborczego oraz Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

Podsumowanie

Przedstawiana w projekcie instytucja pełnomocnictwa umożliwi wielu osobom starszym i niepełnosprawnym uczestnictwo w wyborach. Szczególnie dotyczyć to będzie osób, które nie mogą z przyczyn zdrowotnych dotrzeć ze swoich domów do lokali wyborczych. Przedstawione propozycje stanowią więc konieczne uzupełnienie obecnie obowiązujących przepisów prawa wyborczego, ustanawiając alternatywny sposób głosowania. Instytucja pełnomocnictwa jest obecnie stosowana w systemach wyborczych wielu państw europejskich (m. in. Belgii, Francji, Holandii, Wielkiej Brytanii). W podobnej formie występuje również m. in. w Kanadzie.

Pozostałe rozwiązania również przyczynią się do zwiększenia dramatycznie niskiej i wciąż malejącej frekwencji wyborczej.

**URZĄD
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU**

Ewa Ośniecka - Tamecka

Min.EOT/1750/2006/DP/md

Warszawa, 27.04. 2006

**Pan
Janusz Gałkowski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senat RP**

Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 133 S), wyrażona na podstawie art. 2, ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) w związku z art. 60 ust. 3 pkt. 1 i ust. 5 Regulaminu Senatu przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ewę Ośniecką - Tamecką, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W związku z przedłożonym przy piśmie z dnia 18 lipca 2006 r. (nr BPS/KU-034/49/06) projektem ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (druk nr 133 S), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Przedłożony projekt ma na celu zmianę następujących ustaw:

- ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 *tekst jednolity*, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2001 r. Nr 46, poz. 499, z późn.zm.),

- ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2003 r. Nr 57, poz. 507, z późn. zm.),

- ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 1998 r. Nr 95, poz. 602 z późn. zm), oraz

- ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r.- Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz.U. Nr 25, poz. 219).

II. Planowane zmiany zakładają, między innymi, wprowadzenie do ww. ustaw instytucji pełnomocnictwa celem umożliwienia udziału w wyborach tym osobom, których udział w wyborach na normalnych zasadach jest utrudniony.

III. Przedmiot projektowanej regulacji nie jest, co do zasady, objęty zakresem prawa Unii Europejskiej, nie wykonuje też aktów prawa wspólnotowego. Niemniej jednak, należy mieć na względzie brzmienie przepisu art. 19 ust. 2 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (TWE), który wprowadza prawo związane z posiadaniem obywatelstwa Unii Europejskiej do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w stosunku do obywateli Unii, mających miejsce zamieszkania w jednym z państw członkowskich. Szczegółowe warunki i zakres wykonywania tego prawa określa Dyrektywa Rady 93/109/WE z dnia 6 grudnia 1993 r. *ustanawiająca szczególne warunki wykonywania prawa głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego przez obywateli Unii, mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami* (Dz. Urz. WE L 329, 20.12.1993, s. 34, z późn. zm). Zarówno z brzmienia art. 19 ust. 2 TWE , jak i przepisów ww. dyrektywy wynika, że intencją art. 19 ust. 2 TWE jest zapewnienie wszystkim obywatelom Unii, bez względu na to, czy są obywatelami państwa członkowskiego, na obszarze którego zamieszkują, możliwości korzystania w tym państwie z prawa do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego na równych zasadach.

IV. Brzmienie projektowanego art. 6 pkt 8, odnoszącego się do art. 109 ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego, w pełni uwzględnia konieczność zagwarantowania opisanych w punkcie III praw wyborczych. Zgodnie z projektowanym art. 6 pkt 8 w celu sporządzenia aktu pełnomocnictwa do głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego konieczne jest przedstawienie wniosku zawierającego m.in. numer ewidencyjny PESEL. W przypadku obywateli innych państw członkowskich UE, zamieszkujących na terenie RP, którzy

nie posiadają numeru ewidencyjnego PESEL, możliwe jest podanie numeru paszportu lub innego dokumentu stwierdzającego tożsamość. Zaproponowane rozwiązanie zapewni równe traktowanie wszystkich obywateli Unii Europejskiej głosujących w Polsce w wyborach do Parlamentu Europejskiego.

W konkluzji pragnę stwierdzić, iż projekt ustawy o zmianie ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw w części dokonującej zmian w ustawie z dnia 23 stycznia 2004 r.- Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz.U. Nr 25, poz. 219) jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. W pozostałym zakresie projektowana regulacja nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'S. G. G.', written in a cursive style.

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
